

ПУКОВНИК РАЈКО МИЛОВАНОВИЋ, НАЧЕЛНИК УПРАВЕ ВОЈНЕ ПОЛИЦИЈЕ

ПРЕВЕНТИВНА БУДНОСТ

Најчешћа кривична дела у систему одбране су она против имовине и против службене дужности у намери прибављања противправне имовинске користи. Највећа документована материјална штета причињена је услед незаконите набавке средстава и опреме. Указала се потреба да се тежиште деловања војне полиције усмери ка смањењу криминалних догађаја и злоупотреба у поступцима покретања, уговарања и реализације набавки и услуга. Тиме се директно спречава наношење штете Војсци, каже први човек „црних беретки”.

Првих пет месеци на дужности начелника Управе војне полиције пуковник Рајко Миловановић провео је суочен с великим изазовима. Обезбеђење државне границе према Македонији и Бугарској ради спречавања илегалних миграција, појачане тензије и претње тероризмом у региону, које се неминовно пресликавају и на Србију, уређење нормативне регулативе војне полиције и још мноштво задатака свакодневно је на његовом столу.

Ипак, судећи према досадашњим извештајима, „црне беретке” држе ситуацију под контролом и успешно извршавају задатке који се од њих траже. И редовне и ванредне. Поводом Дана војне полиције, пуковник Миловановић говорио је о актуелним питањима из области рада службе којом руководи.

Q Господине Пуковниче, како гледате на безбедносне ризике данашњице и с којима се од њих суочава служба којом командујете?

– Србију и регион Југоисточне Европе у протеклих неколико година обележила су нова безбедносна кретања. Безбедност више није само питање војске, полиције и безбедносних служби. Све више се говори о економској, социјалној, енергетској, еколошкој безбедности... Сада се у фокусу ставља питање безбедности појединца и породице, једнако колико и безбедност држава. Околности које доприносе све већем броју безбедносних ризика на глобалном нивоу су, пре свега, разлике у степену економског и културног развоја. Отуда долази до регионалних нестабилности и ратова, верског екстремизма, тероризма, организованог криминала, пролиферације оружја и илегалне миграције.

Суштина таквих асиметричних изазова и ризика јесте да имају транснационални карактер. Савремени тероризам је глобалан по свом обиму и повезан је с верским екстремизмом. У тим условима, Министарство одбране и Војска Србије могу бити мета терористичког деловања, што је један од основних изазова пред јединицама војне полиције. Криминал, такође, представља једну од претњи за функционисање система безбедности Србије, нарочито ако се испољава у области трговине људима, илегалним миграцијама, пролиферацији конвенционалног наоружања. Наше јединице биле су прве из Војске Србије које су ангажоване на задацима линијског и дубинског обезбеђења државне границе с Македонијом и Бугарском.

Q Ангажовање војне полиције на сиречавању илегалних миграција јесте, вероватно, најзначајнији ванредни задатак с којим сите се сусрели ове године. Каква су искуства, а који ефекти ангажовања на граници?

– Ангажовање припадника војне полиције на обезбеђењу државне границе према Бугарској и Македонији траје од марта ове године и без сумње је реч о најважнијем ванредном задатку који је државно руководство пред нас поставило. До краја јула, наши припадници су заједно са колегама из МУП-а обезбеђивали границу и сарадња је била изузетна. У том периоду спречен је илегалан прелазак око 2.000 лица. Крајем јула формиране су заједничке снаге Војске и Полиције и наши припадници наставили су ангажовање углавном према Македонији.

Q Када је Војска добила задатак да се ангажује на том задатку многи су представљали питања у вези с применом овлашћења, логистиком...

– Од почетка ангажовања задатак смо обезбеђивали заједно с Полицијом. У већини случајева, када би мигранти приметили патролу, одустајали би од покушаја преласка границе. Међутим, када је и било потребе за применом овлашћења, то су радиле колеге из МУП-а. Када је о логистици реч, било је проблема које смо решавали у ходу.

Q Да ли су ишачне приче да кријумчари користе софистицирана средства како би мигранте превели преко границе?

– Истина је да кријумчари на све начине покушавају да преваре наше снаге безбедности. Учили смо лица која осматрају границу тако што шетају псе, наводно се рекреирају, секу дрва и обављају сличне, наизглед уобичајене активности. Приметили смо возила која евидентно круже истим правцима у пограничном подручју. Такође, знамо да кријумчари имају подршку локалног становништва, са којим су у рођачким или пријатељским везама. С техничког аспекта, веома су напредни. Наравно, наше снаге стају на пут таквим покушајима.

Q Борба против криминала један је од најважнијих задатака војне полиције. Колико су учествовали случајеви извршења кривичних дела међу припадницима Министарства и Војске?

– Иако је систем одбране одувек био „чистији” од већине друштва, и код нас има случајева извршења кривичних дела. Дакле, нема система који је на то

имун. Војна полиција успешно реализује задатке спречавања, откривања и расветљавања кривичних дела у систему одбране, открива и проналази њихове извршиоце и приводи их правосудним органима. У претходном периоду приоритетни задатак на који су усмераване све јединице и органи војне полиције било је јачање превенције на сузбијању криминалитета у систему одбране. Резултат таквог приступа у раду јесте да појединачни случајеви извршења кривичних дела међу припадницима система нису негативно утицали на оперативне и функционалне способности Војске Србије.

❏ Која су најчешћа кривична дела у нашем систему одбране и према њему?

– Најчешћа кривична дела у систему одбране јесу она против имовине и против службене дужности у намери прибављања противправне имовинске користи. Највећа документована материјална штета причињена је услед незаконите набавке средстава и опреме и пријема разних новчаних принадлежности. Указала се потреба да се тежиште деловања војне полиције усмери ка смањењу криминалних догађаја и злоупотреба у поступцима покретања, уговарања и реализације набавки и услуга, утврђивања и доделе одређених права. Тиме се директно спречава доношење штете Војсци.

❏ Поменули сте случајеве незаконитог стицања имовинске користи у случајевима личних принадељности...

– Реч је о случајевима када поједини припадници Војске, супротно правилима, остварују новчане принадлежности, као што су накнада за закуп стана или накнада за одвојен живот. До сада смо имали различите случајеве у којима је систему одбране учињена штета од неколико хиљада, па до неколико стотина хиљада динара. Дешавало се да лица ухваћена у таквој врсти незаконите радње пристану одмах да надокнаде штету, тако да нема потребе за подношењем кривичних пријава. Дисциплински поступци се, наравно, спроводе.

❏ Каква је улога Криминалистичко-истражне групе у расветљавању таквих и сличних случајева?

– Криминалистичко-истражна група намењена је за реализацију најсложенијих задатака сузбијања криминалитета у Министарству одбране и Војсци Србије и за пружање подршке органима Војнобезбедносне агенције у документовању кривичних дела из њихове надлежности, посебно за део поступања где ВБА нема полицијска овлашћења. Припадници те групе овлашћени су да спроводе криминалистичку обраду према лицима запосленим у нашем систему одбране за које постоје основи сумње да су у служби или у вези са службом извршили кривично дело, за које се гони по службеној дужности, осим ако законом није другачије одређено, као и према цивилима када постоје основи сумње да су учинили кривично дело против Војске Србије, за које се гони по службеној дужности.

❏ Да ли је професионализација Војске наметнула другачији систем рада, организације и принципа на којима почива рад војне полиције?

– Садашња организација јединица војне полиције успостављена је у првој половини 2003. године. Тада је обезбеђена одлична организација командовања и функционалног усмеравања, чиме је отклоњено преклапање функција и надлежности између Управе војне полиције и команданата оперативних састава. Професионализација 2006. године наметнула је организациону доградњу, чиме се повећала ефикасност и ефективност у области оперативног планирања, командовања и изградње

оперативних и функционалних способности војне полиције. Када говоримо о систему рада, ситуација је знатно другачија у односу на време када смо имали обавезно служење војног рока. Данас су сви наши припадници овлашћена службена лица.

Q Поменули сте овлашћења припадника војне полиције. Разликују ли се она у односу на овлашћења припадника МУП-а?

– Овлашћења војне полиције ограничена су на припаднике Министарства одбране и Војске Србије, али су у свему осталом потпуно иста као и овлашћења Полиције. Закон о Војсци Србије се у том сегменту чак и позива на Закон о Полицији. Дакле, сви наши нормативноправни акти, уредбе, упутства и правила у сагласности су са Законом о Војсци и Законом о Полицији.

Q Како је интересовање припадника Војске за рад у јединицама војне полиције?

– Упркос отежавајућим факторима, који се огледају у посебним условима службе, због тежине, карактера и трајања рада, интересовање припадника Војске Србије за рад у нашим саставима и даље је велико, што обезбеђује повољне услове за правовремену поуну и за навлање кадра. Посебно је велико интересовање за рад у Батаљону војне полиције специјалне намене „Кобре“, иако је обим и интензитет ангажовања припадника те јединице знатно већи у односу на друге.

Q Постоје ли проблеми због тога што професионални војници неретко напуштају јединице? Шта је за систем одбране у таквим ситуацијама је већа него када радни однос прекине пешадинац.

– Тачно. Наши припадници, нарочито они који службују у специјалним јединицама, пролазе изузетно сложену и скупу обуку, што их чини атрактивним на тржишту рада. С друге стране, одлив кадра из војне полиције, која укупно чини око четири одсто припадника Војске, није већи у односу на остале родове и службе. Анализирамо ситуацију и покушавамо да нађемо решење којим би се припадници војне полиције додатно мотивисали за рад.

Q Како је стање опремљености јединица војне полиције?

– Оно што имамо омогућава нам да ефикасно извршавамо задатке. Било би добро, наравно, да смо боље опремљени. Војна полиција је специфична и, имајући у виду посао којим се бави, мора имати савремена техничка средства и наоружање. Најбоље стање опремљености јединица војне полиције је у Специјалној бригади и „Кобрама“. Одређене набавке, најављене прошле године, сада су у процесу, па ускоро очекујемо и нова средства.

Q Центар за обуку и усавршавање кадрова војне полиције, рекло би се, одлично функционише.

– Оспособљавање, усавршавање и сертификација овлашћених службених лица војне полиције представља неопходан услов за закониту примену прописаних овлашћења, током обављања послова и задатака органа Војне полиције у миру и рату. Зато се у нашим јединицама огромна пажња поклања перманентном усавршавању. Задовољан сам радом Центра. Илустрације ради, у протеклих година дана реализовано је 12 курсева, које је завршио 131 полазник. Неки од њих јединствени су у земљи, попут курса возње у ескорту.

Q У прошлом периоду било је одређених недоумица у јавности у вези са ангажовањем припадника војне полиције у систему обезбеђења у држави, нарочито ВИП личности.

– Уредба Владе Србије о одређивању послова безбедносне заштите одређених лица и објеката даје одговор на све недоумице. У том документу јасно стоји да те послове непосредно обављају Министарство унутрашњих послова, БИА, ВБА, војна полиција и јединице Војске Србије. Уколико се укаже потреба за безбедносном заштитом лица која нису изричито наведена у Уредби, Биро за координацију служби безбедности доноси одлуку којом се ангажују снаге за обезбеђење. ■

Александар ПЕТРОВИЋ
Сниммо Даримир БАНДА

